

BRUSSEL UIT DE IJSKAST ?

De problematiek van het statuut van Brussel staat de laatste maanden weer in het brandpunt van de aktualiteit: er waren de voorstellen van FDF-senator Serge Moureaux... en de verkiezing van Georges Clerfayt tot FDF-voorzitter; in 1985 komen er parlementsverkiezingen en dit nieuwe parlement zal meer dan waarschijnlijk grondwetgevende bevoegdheid krijgen.

De sociaal-kulturele raad van Etterbeek achtte het moment dan ook geschikt om op 3 december 1984 een debat te organiseren rond deze problematiek onder de titel "Brussel uit de ijskast?". Deelnemers aan dit debat, dat ruime belangstelling genoot, waren Annemie Neyts (PVV), Hugo Weckx (CVP), Vic Anciaux (VU) en Michiel Vandenbussche (SP). Moderator was BRT-journalist Marc Platel.

In dit artikel zullen we eerst in het kort de achtergrond (huidig statuut, voorstellen Moureaux,...) schetsen, om daarna enkele belangrijke in het debat verkondigde standpunten weer te geven.

ACHTERGROND

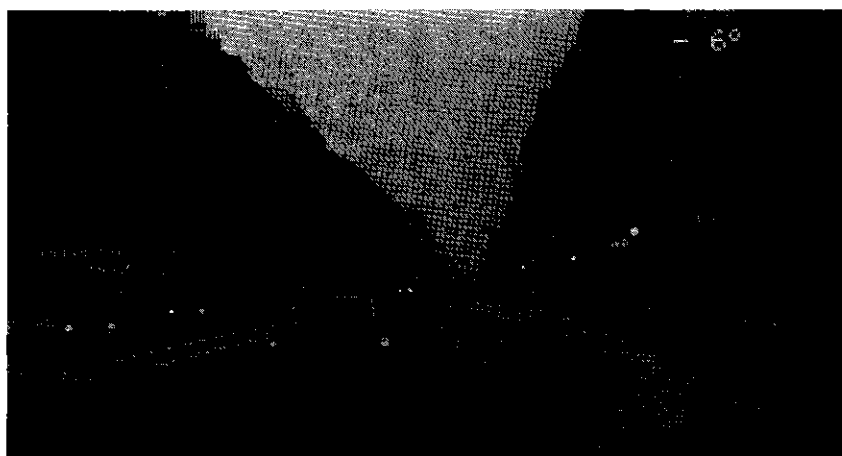
In de jaren '70 eisten de Franstaligen dat Brussel een volwaardig derde gewest zou worden, terwijl de Vlamingen vreesden dat hun minderheid in zo'n geval volledig zou worden verfranst. En dus werd een tussenoplossing bedacht, waarbij Brussel als regio wel eigen bevoegdheden zou krijgen, maar dat de Brusselaars - naargelang van de taal die ze spreken - voor hun persoonsgebonden behoeften van de Vlaamse of de Franstalige gemeenschap zouden afhangen.

Gevolg hiervan was dat sinds de grondwetsherziening van augustus '80 Brussel in feite in de ijskast zit. De stad kreeg de titel "gewest" als decoratie opgespeld, maar behalve het FDF lijkt vandaag

niemand nog te geloven in haar leefbaarheid als volwassen, volwaardig gewest.

De tijd lijkt nu politiek rijp te zijn om Brussel uit die ijskast te halen: minder dan een jaar voor verkiezingen en het "verschrikkelijke" FDF heeft nogal wat van zijn pluiemen verloren.

Binnen dit kader kwamen de voorstellen die senator Serge Moureaux, eminent jurist en vurig FDF-er, deed in augustus '84 wel als een verrassing over. In zijn voorstellen wordt Brussel als volwaardig derde gewest opgegeven. Het was eigenlijk die Franstalige eis die het dossier Brussel in de ijskast deed belanden.

Bovendien voorziet hij een meer dan verwachte vertegenwoordiging van Vlamingen in Brussel en een deelname in het bestuur via een eigen raad die naast een Franstalige zou opgericht worden. Apart zouden die raden beslissen over de typische kulturele en persoonsgebonden materies en samen zouden ze beslissen over de gemeenschappelijke Brusselse dossiers. Er kunnen wel vragen gesteld worden bij de praktische uitvoerbaarheid van dit voorstel: dergelijke eigen raden zouden waarschijnlijk een verschillende politieke meerderheid kennen en dus tot tegengestelde oplossingen voor een probleem kun-

nen komen; het voorziene veto-recht zou het Brusselse gewest aldus gauw tot immobilisme kunnen brengen. Opvallend is ook dat Moureaux in zijn voorstellen met geen woord rept over de randgemeenten.

Oorspronkelijk werd vanuit alle hoeken eerder positief op deze voorstellen gereageerd als een poging om de huidige toestand te deblokken. Maar uiteindelijk werd Moureaux uitgerangeerd binnen de eigen partij, die gekenmerkt wordt door een sterke radikaliserende die onder meer zijn uitdrukking vond in de verkiezing van Clerfayt als voorzitter en Peetermans als ondervoorzitter. Clerfayt liet zich al

onmiddellijk opvallen door hevige anti-Vlaamse taal en de voorstellen van Moureaux werden in de vergeethoek gedruimd.

ENKELE STANDPUNTEN

- Annemie Neyts-Uyttebroek (staatssekretaris voor het Brussels gewest en PVV-volksvertegenwoordigster):
 - * Het uitblijven van een definitieve regeling voor Brussel speelt momenteel in de Vlaamse kaart, zodat Brussel enkel uit de koelkast zal komen als de Vlamingen het willen.
 - * Brussel is niet zozeer een kommunautair of institutioneel probleem, veeleer

een probleem van migranten- en huisvestingsbeleid.

Brussel kent een specifieke grootstadproblematiek (uitwijking naar de periferie, verdunning van de Belgische bevolking,...). Vandaar dat het er voor Mevr. Neyts vooral op aankomt om via een beleid van ruimtelijke ordening Brussel opnieuw aantrekkelijker te maken voor jonge Belgische gezinnen. Belangrijk is ook de uitbouw van basisvoorzieningen.

- * Verkiest een Brussel met hoofdstedelijk statuut. Ze is bovendien voorstander van een hoofdstedelijke raad die zou gevormd worden door rechtstreeks verkozen mandatarissen. Ze meent dat een vereenvoudiging van de instellingen gewoon niet uit de weg kan gegaan worden, al was het maar om tot een meer harmonisch en geïntegreerd beleid te komen.

- Michiel Vandenbussche (kabinetschef van de vice-gouverneur voor Brabant en SP-gemeenteraadslid te Etterbeek):

- * Brussel is een mozaïek van minderheden; het is belangrijk dat wij ons als Vlamingen niet opsluiten in een getto; maar wel samen helpen bouwen aan een goed leefbaar Brussel. Wat de migrantenproblematiek betreft is het trouwens opmerkelijk dat de Vlamingen de meeste initiatieven nemen op het vlak van de integratie van vreemdelingen.
- * Een reële financiële leefbaarheid is dringend gewenst voor Brussel. Op deze basis is het wenselijk dat Brussel dra uit de koelkast komt.
- * Legt de nadruk op het belang voor Brussel van de

uitbouw van de sekundaire sektor van de economie.

- Vic Anciaux (VU-voorzitter en volksvertegenwoordiger):

- * Brussel is in wezen een Vlaamse stad; vandaar dat de Vlamingen zich niet in een defensieve rol mogen laten drukken.
- * De sociaal-kulturele voorzittingen voor Vlamingen zijn o.k. te Brussel, maar zij bieden geen oplossing voor de dagdagelijkse problemen.
- * Houdt een pleidooi voor 1 grote fusiegemeente Brussel. Een verenigde raad zou op kwantitatieve of machts-paritaire basis de plaatsgebonden materies voor zijn rekening moeten nemen; twee autonome (een Vlaamse en een Franstalige) raden de persoonsgebonden problemen. Om de eigenheid van de buurten te vrijwaren is het ook belangrijk aandacht te besteden aan de uitbouw van Vlaamse en Franstalige wijkraden.
- * Richt de vraag naar de NCC om als gespreksforum op te treden aan Vlaamse zijde voor gesprekken over Brussel.
- Hugo Weckx (NCC-voorzitter en CVP-senator):
 - * Reageert gunstig op de suggestie van dhr. Anciaux om de NCC als een platform aan Vlaamse zijde te gebruiken (cfr. het belang van een gezamenlijke opstelling).
 - * Legt de nadruk op een zo groot mogelijke autonomie voor beide gemeenschappen.
 - * Hij dringt aan op een spoedige oplossing daar de tijd wel eens in het nadeel van de Vlamingen zou kunnen spelen, cfr. de achteruitgang bij de gemeenteraadsverkiezingen: in '76 slechts 1 gemeente zonder Vlaamse vertegenwoordiging, in '82 al 4.

Wel zijn de Vlamingen geen vragende partij.

- * Prioritair en onbespreekbaar is de beperking van Brussel tot de 19 gemeenten. De problematiek van taalgrensgemeenten en van gemeenten met een bijzonder statuut moet uit het Brussels dossier worden gelicht.
- * Pleit voor verkiezingen voor een agglomeratieraad (wel met inkrimping van het aantal schepenen). Hierbinnen zouden Franstaligen en Vlamingen gezamenlijk overleg moeten kunnen plegen, maar bij stemmingen zou er niet alleen een meerderheid in de raad, maar ook in elke taalgroep moeten vereist zijn.

Konklusie kan zijn dat het een open vraag blijft of Brussel binnenkort uit de ijskast komt (noch de installatie van een gemengde parlementscommissie op 25/1/1984, noch de voorstellen van Serge Moureaux konden tot nu toe voor dooi zorgen). Wel duidelijk is dat de vier traditionele Vlaamse partijen op dit ogenblik in grote lijnen dezelfde opstelling aannemen ten aanzien van het probleem Brussel, zij het dat er wel enige aksentverschillen bestaan.

Boven alle debatten en teksten over het statuut van Brussel zal echter ook de schaduw blijven waren van dat andere grote probleem waar Brussel mee te maken heeft en waaraan bij de kommunautaire discussies al te zelden gedacht wordt: dat van de migranten en van de veroudering en de langzame verpaupering van de hoofdstad...

D.V.